ISSN: 2645-3940 DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18

Predicting of couple burnout based on corona virus anxiety with mediating role of conflict resolution styles and distress tolerance

Abstract

Introduction: Corona virus control policies can lead to coronary anxiety disorder. Coronary anxiety disorder can affect all levels of life. The aim of this study was to predict couples marital based on coronavirus anxiety with the mediating role of Organizational Conflict Inventory and distress tolerance.

Methods: The present study was a correlational study. The statistical population of the study consisted of all couples applying for counseling services referring to psychology clinics in areas 5 to 8 of Tehran in 2021. Using purposive sampling method, 130 people (65 couples) were selected as a statistical sample. In order to collect data, were used questionnaires of couple burnout Measure Pines (CBM), Corona Anxiety Scale (CDAS), Rahim Organizational Conflict Inventory-II (ROCI-II) and Distress Tolerance Scale (DTS). Pearson correlation coefficient, regression analysis and path analysis were used to analyze the data. SPSS and AMOS software version 26 was used for data analysis.

Results: According to the research findings, coronary anxiety variable had a direct and significant effect on couples marital and was able to predict 47.6% of couples marital. Corona anxiety also explained 38% and 31% of the changes in couples marital due to the variables of Organizational Conflict Inventory and distress tolerance, respectively.

Conclusion: Coronary anxiety can increase couples marital, and of Organizational Conflict Inventory and Distress Tolerance can also mediate the relationship between the two variables.

Keywords: Corona anxiety, distress tolerance, couples marital, organizational conflict inventory

Article Info

Authors:

Mana Rashidi[1]

Sara Hashemi[2*]

Affiliations

1. Master student of Clinical Psychology, Islamic Azad University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

*2. Assistant Professor of Health Psychology, Islamic Azad University of Medical Sciences, Tehran - Islamic Azad University, Tehran Medical Branch, Tehran, Iran.

E-mail: Dr.sarahashemi@yahoo.com

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

فصلنامه پرستار و پزشک در رزم/ پاییز ۱۴۰۰ / سال نهم

سخن آغازین DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18 ISSN: 2645-3940

پیش‌بینی دل‌زدگی زناشویی براساس اضطراب کرونا ویروس با نقش واسطه‌ای سبک‌های حل تعارض و تحمل پریشانی

چکیده **اطلاعات مقاله**

مانا رشیدی[۱]
سارا هاشمی[۳*]

مقدمه: سیاست‌های وضع شده برای کنترل ویروس کرونا، می‌تواند سبب بروز اضطراب کرونا شود. اضطراب کرونا می‌تواند بر همه سطوح زندگی افراد تاثیر بگذارد. هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی دل‌زدگی زناشویی براساس اضطراب کرونا ویروس با نقش واسطه‌ای سبک‌های حل تعارض و تحمل پریشانی بود.

روش کار: پژوهش حاضر از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش را کلیه زوجین متقاضی دریافت خدمات مشاوره‌ای مراجعه‌کننده به کلینیک‌های روانشناسی مناطق ۵ تا ۸ شهر تهران در سال ۱۴۰۰، تشکیل داد. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند، ۱۳۰ نفر (۶۵ زوج) به‌عنوان نمونه آماری انتخاب گردید. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه دل‌زدگی زناشویی پاینز (CBM)، مقیاس اضطراب کرونا (CDAS)، پرسشنامه استاندارد سبک‌های حل تعارض رحیم (ROCI-II) و مقیاس تحمل پریشانی (DTS) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون و تحلیل مسیر استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS نسخه شماره ۲۶ و AMOS نسخه ۲۶ استفاده شد.

یافته‌ها: براساس یافته‌های پژوهش متغیر اضطراب کرونا دارای اثر مستقیم و معنادار بر دل‌زدگی زناشویی و قادر به پیش‌بینی ۴۷/۶ درصدی دل‌زدگی زناشویی بود. همچنین اضطراب کرونا به‌واسطه متغیرهای سبک‌های حل تعارض زناشویی و تحمل پریشانی به ترتیب ۳۸ و ۳۱ درصد از تغییرات دل‌زدگی زناشویی را تبیین کرد.

نتیجه‌گیری: اضطراب کرونا می‌تواند سبب افزایش دلزدگی زناشویی شود و سبک‌های حل تعارض و تحمل پریشانی نیز می‌توانند نقش واسطه‌ای بر رابطه این دو متغیر داشته باشد.

کلیدواژگان: اضطراب کرونا، تحمل پریشانی، دل‌زدگی زناشویی، سبک‌های حل تعارض

وابستگی سازمانی نویسندگان

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران، تهران، ایران.

۲*. استادیار روانشناسی سلامت، دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران، تهران- دانشگاه آزاد اسلامی واحد پزشکی تهران، تهران، ایران. پست الکترونیک:Dr.sarahashemi@yahoo.com

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

مقدمه

شیوع ویروس کرونا و سرعت انتشار آن در دنیا، سبب وضع سیاست‌های بهداشتی شدیدی در همه کشورها گردید. اجرای این سیاست‌ها علی‌رغم پیامدهای مثبت، سبب بروز تاثیرات منفی روان‌شناختی چون اضطراب کرونا[1] در سطوح مختلف جامعه شده است (۱). اضطراب کرونا که ناشی از ترس فرد به مبتلا شدن به ویروس کرونا است، می‌تواند سبب تضعیف سیستم ایمنی بدن گردد و اثرات منفی بر افراد بگذارد. برای بسیاری از افراد، عدم اطمینان در مورد ویروس کرونا سخت‌ترین مسئله برای کنترل است و همین امر سبب ایجاد اضطراب کرونا در آن‌ها می‌شود (۲). دلیل اضطراب کرونا را می‌توان ناشناخته بودن و ایجاد ابهام شناختی آن دانست (۳). براساس پژوهش‌های صورت گرفته چنین شرایط اضطراری عمومی در مورد سلامتی معمولا باعث ایجاد یک سری پاسخ‌های عاطفی استرسزا می‌شود که دارای سطح بالایی از اضطراب و به‌طورکلی احساسات منفی همراه با کاهش احساسات مثبت در همان دوره زمانی است (۴). در طول شرایط کرونا و سیاست‌های شدید بهداشتی، ارتباط افراد بیشتر محدود به محیط خانواده شده است و برخوردها و تنش‌ها به‌واسطه ارتباط بیشتر در میان خانواده‌ها افزایش پیدا کرده است. در شرایط قرنطینه، اضطراب ناشی از ویروس کرونا می‌تواند سبب آشفتگی فضای خانه و کاهش ناسازگاری در میان زوجین گردد (۵، ۶).

ناسازگاری در میان زوجین پیامدهای منفی متعددی به دنبال دارد. یکی از مهم‌ترین ناسازگاری‌های روان‌شناختی در میان زوجین، دل‌زدگی زناشویی[2] است. دل‌زدگی زناشویی به مرور زمان عشق را در بین زوجین کاهش می‌دهد و گاهی اوقات آن را کاملا کمرنگ می‌کند و باعث مشکلات روحی و روانی، ادامه روابط سرد و بی‌تفاوتی و نهایتا طلاق می‌شود (۷). دل‌زدگی متشکل از بنیان‌های جسمی (احساس خستگی، بی‌حوصلگی، بی‌حالی، سردردهای مزمن)، روانی و عاطفی (اضطراب، غم، احساس پوچی، بی‌معنی، افسردگی، احساس تنهایی، احساس بی‌تفاوتی) ناشی از اختلاف‌نظر بین انتظارات و واقعیت‌ها است (۸).

براساس تحقیقات متعدد، عوامل مختلفی در رخداد دل‌زدگی زناشویی موثر هستند که از جمله این عوامل می‌توان به سبک‌های حل تعارض زوجین[3] اشاره نمود (۹، ۱۰). سبک‌های حل تعارض می‌توانند سبب تضاد و یا تداوم زندگی زن و شوهر گردند. در تعاملات بین زوجین تجربه سطوح مختلفی از تعارض امری بدیهی می‌باشد (۱۰). سبک‌های حل تعارض نقش یک شاخص کلیدی را در روابط بین زوجین ایفا می‌کند. سبک‌های تعارض مناسب، می‌تواند سبب تسهیل صمیمیت گردد. اما سبک‌های نامناسب حل تعارض می‌تواند سبب ایجاد اختلال و اضطراب در رابطه زن و شوهر شود (۱۱). نتایج حاکی از این است که سبک‌های حل تعارض یک عامل مهم در کیفیت کلی روابط و حل مشکلات زناشویی چون دل‌زدگی زناشویی است (۱۲). از سوی دیگر، به نظر می‌رسد یکی از عوامل موثر در چگونگی پاسخگویی زوجین به حل اختلاف‌هایشان مقدار ظرفیت آن‌ها در تحمل پریشانی می‌باشد (۱۳). پریشانی[4] را می‌توان سازه‌ای فراهیجانی و همچنین قابلیت افراد در مقاومت و تجربه در مواجهه با حالت‌های هیجانی منفی تعریف نمود. تشکیل این سازه در فرد می‌تواند در نتیجه فرایندهای شناختی و یا فیزیکی به وجود بیاید. این سازه عموما به‌وسیله تمایلات علمی به‌منظور کاهش اثرهای منفی حاصل از تجربه هیجانی تعیین می‌گردد (۱۴). با توجه به مطالب ارائه شده و اهمیت آن‌ها، این پژوهش با هدف پاسخ سوالات زیر انجام می‌گیرد:

۱- آیا اضطراب کرونا قادر به پیش‌بینی دل‌زدگی زناشویی می‌باشد؟

۲- آیا سبک‌های حل تعارض و تحمل پریشانی در رابطه بین اضطراب کرونا و دل‌زدگی زناشویی نقش واسطه‌ای ایفا می‌کند؟

روش کار

پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش متشکل از کلیه زوجین (هم زن و هم مرد) متقاضی دریافت خدمات مشاوره‌ای مراجعه‌کننده به کلینیک‌های خدمات روانشناسی مناطق ۵ تا ۸ شهر تهران در سال ۱۴۰۰ بود. حجم نمونه با توجه به فرمول فیدل تاباچنیک ۱۳۰ نفر (۶۵ زوج) تعیین شد که به روش نمونه‌گیری هدفمند و با توجه به معیارهای مشخص ورود و خروج مشخص شدند. معیارهای ورود شامل داشتن حداقل مدرک سیکل و سن بین ۲۰ تا ۴۵ سال، داشتن یک تا ده سال سابقه زندگی زناشویی، عدم مصرف مواد مخدر، عدم ابتلا به بیماری‌های مزمن روانپزشکی، عدم داشتن سابقه مصرف داروهای روان پزشکی، عدم متقاضی طلاق بودن زوجین، عدم رخداد مرگ عزیزان و یا طلاق در خانواده‌هایشان در سه ماه اخیر و حضور مستمر در جلسات و تکمیل فرم رضایتنامه بود. همچنین معیارهای خروج شامل انصراف از پژوهش و عدم تکمیل پرسشنامه‌ها، زوجین درخواست دهنده طلاق، افرادی که در حین پژوهش طلاق می‌گیرند و ابتلای حداقل یکی از اعضای خانواده به کرونا بود. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون و تحلیل مسیر در نرم‌افزارهای SPSS نسخه ۲۶ و AMOS

1- Corona Anxiety
2 - Couple burnout
3 - Life Conflict Resolution Styles
4 - Distress

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

نسخه ۲۶ استفاده گردید.
لازم به ذکر است که به‌منظور رعایت اصول اخلاقی در برخورد با زوجین و حفظ اسرار آن‌ها، کد اخلاق دریافت گردید. ملاحظات اخلاقی شامل حفظ اطلاعات فردی و رعایت شئونات اسلامی و رازداری در پژوهش بود و در این باره به زوجین اطمینان کامل داده شد. این مطالعه با کد اخلاق IR.IAU.TMU.REC.1400.106 در دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی تهران به تصویب رسیده است.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه محقق ساخته: از این پرسشنامه به‌منظور گردآوری اطلاعات جمعیت‌شناسی نظیر سن، میزان تحصیلات، سابقه زندگی زناشویی و غیره استفاده شد.

نشان‌دهنده اضطراب بالاتر است. در پژوهش علی پور و همکاران، پایایی ابعاد پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ برای عامل روانی (۰/۸۷۹)، عامل جسمی (۰/۸۶۱) و برای کل پرسشنامه هم ۰/۹۱۹ گزارش شد. روایی پژوهش نیز در این پژوهش از طریق همبسته کردن این ابزار با پرسشنامه سلامت عمومی[2] محاسبه شد (۳).
پرسشنامه دل‌زدگی زناشویی پاینز[3] (CBM): این پرسشنامه که ابزاری خودسنجی برای اندازه‌گیری درجه دل‌زدگی زناشویی در بین زوج‌ها است، در سال ۱۹۹۶ توسط پاینز ساخته شد. پرسشنامه ۲۱ ماده شامل ۳ جزء اصلی خستگی جسمی، عاطفی و خستگی روانی دارد. تداوم درونی برای اغلب آزمودنی‌ها با ضریب ثابت آلفا، بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ بوده است (۱۵). اسلامی و شهبازی زاده در سال ۱۳۹۱، مقدار روایی این پرسشنامه از طریق

جدول شماره ۱- نتایج آنالیز همبستگی پیرسون

نام متغیر	دل‌زدگی زناشویی	سبک‌های حل تعارض	تحمل پریشانی	اضطراب کرونا
دل‌زدگی زناشویی	۱			
سبک‌های حل تعارض	-۰/۷۲	۱		
تحمل پریشانی	-۰/۷۱۲	-۰/۶۳	۱	
اضطراب کرونا	۰/۸۰۱	-۰/۸۳	-۰/۷۱	۱

جدول شماره ۲- نتایج آنالیز رگرسیون و ضرایب رگرسیون

متغیر پیش‌بین	ضریب همبستگی چندگانه (R)	ضریب تعیین (R^2)	خطای برآورد	ضریب تعدیل شده	درجه آزادی	آماره F	معناداری	ضریب دوربین-واتسون	ضریب رگرسیون (ß)	ضریب تأثیر (β)	سطح معناداری
اضطراب کرونا	۰/۶۹۴	۰/۴۸۱	۰/۵۷۳	۰/۴۷۶	۱۶۴	۶۸/۳۷	۰/۰۰۰	۱/۸۶	۰/۳۲۱	۰/۴۷۸	<۰/۰۰۱

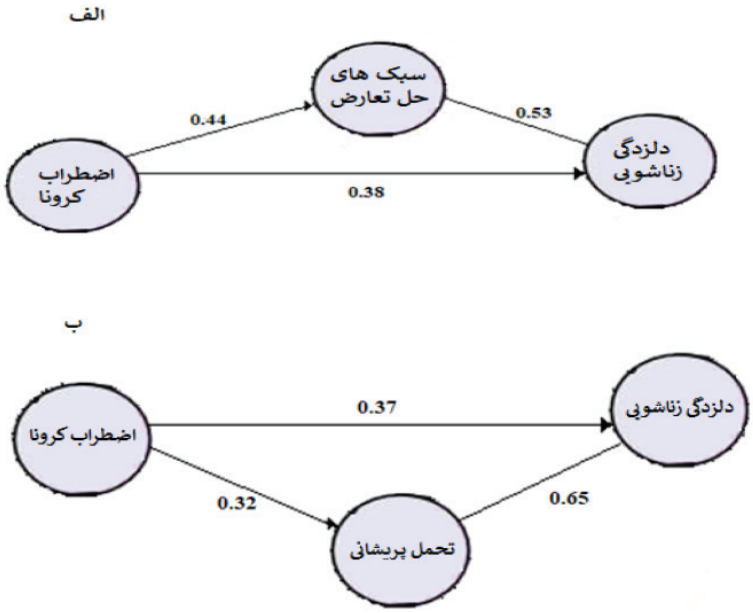
مقیاس اضطراب بیماری کرونا[1] (CDAS): این مقیاس توسط علی پور و همکاران در سال ۲۰۲۰ و به‌منظور سنجش اضطراب ناشی از شیوع کووید-۱۹ در ایران تهیه شد. نسخه نهایی آن دارای ۱۸ گویه است. نمرات بالا در این پرسشنامه

ثبات درونی ضرایب آلفای محاسبه شده برای زیرمقیاس‌های از پا افتادن جسمانی، از پا افتادن عاطفی و از پا افتادن روانی را به ترتیب ۰/۸۱، ۰/۸۷ و ۰/۸۶ گزارش کرده‌اند (۱۶).
پرسشنامه استاندارد سبک‌های حل تعارض رحیم[4] (ROCI-II):

1- Corona Disease Anxiety Scale

2 - GHQ-28
3-Questionnaires of Couple Burnout Measure Pines (CBM)
4- Rahim Organizational Conflict Inventory-II (ROCI-II)

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

شکل شماره ۱- الف) مدل ساختاری رابطه بین اضطراب کرونا، سبک‌های حل تعارض و دل‌زدگی زناشویی، ب) مدل ساختاری رابطه بین اضطراب کرونا، تحمل پریشانی و دل‌زدگی زناشویی

جدول شماره ۳- شاخص‌های برازش تحلیل مسیر مدل ساختاری برای رابطه میان متغیر پیش‌بین، متغیر واسطه‌ای و متغیر ملاک

شاخص	مقدار شاخص برای رابطه بین اضطراب کرونا، سبک‌های حل تعارض و دل‌زدگی زناشویی	مقدار شاخص برای رابطه بین اضطراب کرونا، تحمل پریشانی و دل‌زدگی زناشویی	حد مجاز
RMSEA	۰/۰۴۵	۰/۰۵۸	<۰/۰۸
PNFI	۰/۷۴۴	۰/۶۸۸	>۰/۵
CFI	۰/۹۲۶	۰/۹۵۱	>۰/۹۰
NFI	۰/۹۰۶	۰/۹۲۵	>۰/۹۰
GFI	۰/۹۲۷	۰/۹۵۱	>۰/۹۰
AGFI	۰/۹۰۲	۰/۹۲۷	>۰/۸۰

این پرسشنامه توسط رحیم در سال ۱۹۸۳، برای اندازه‌گیری سبک‌های حل تعارض ساخته شد. پرسشنامه دارای ۲۸ ماده و پنج خرده مقیاس یکپارچگی، سبک مسلط، سبک ملزم شده، سبک اجتناب‌کننده و سبک مصالحه می‌باشد. رحیم و بوناما (۱۹۸۹)، میزان پایایی این پرسشنامه به‌وسیله آلفای کرونباخ را برای پرسشنامه ۰/۷۷ گزارش کردند. حقیقی و همکاران در سال ۱۳۹۱، میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ را برای خرده مقیاس‌های این پرسشنامه ۰/۷۰ تا ۰/۷۵ گزارش کردند. همچنین روایی و همگرایی این پرسشنامه را نیز مطلوب گزارش کردند (۱۰).

مقیاس تحمل پریشانی[1] (DTS): این مقیاس یک شاخص خودسنجی تحمل پریشانی هیجانی است که توسط سیمونز و گاهر در سال ۲۰۰۵، ساخته شد. این مقیاس دارای ۱۵ گویه و چهار خرده مقیاس تحمل پریشانی هیجانی، جذب به‌وسیله هیجانات منفی، برآورد ذهنی پریشانی و تنظیم تلاش‌ها برای تسکین پریشانی است. در پرسشنامه نمره‌های بالا نشان‌گر تحمل پریشانی بالا می‌باشد. سیمونز و گاهر (۲۰۰۵)، ضرایب آلفا برای ابعاد تحمل پریشانی هیجانی، جذب به‌وسیله

1- Distress Tolerance Scale (DTS)

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

هیجانات منفی، برآورد ذهنی پریشانی و تنظیم تلاش‌ها برای تسکین پریشانی را به ترتیب ۰/۷۲، ۰/۸۲، ۰/۷۸، ۰/۷۰ گزارش کردند (۱۴). عزیزی، میرزایی و شمس در سال ۱۳۸۹، میزان آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه را ۰/۶۷ اعتبار باز آزمایی این پرسش‌نامه را نیز ۰/۷۹ گزارش کردند (۱۷).

یافته‌ها

براساس اطلاعات جمعیت‌شناسی، بیشترین فراوانی مربوط به هر متغیر به این شرح بود: افراد دارای سن ۳۵-۳۱ سال (۴۲/۳۱ درصد)، افراد دارای مدرک تحصیلی دیپلم (۵۰/۷۷ درصد) و افراد دارای طول مدت زندگی زناشویی بین ۶-۴ سال (۴۰/۷۷ درصد). از آزمون ضریب همبستگی پیرسون برای بررسی همبستگی بین متغیرها استفاده شد (جدول شماره ۱). براساس این آزمون بین دل‌زدگی زناشویی با تحمل پریشانی و سبک‌های حل تعارض رابطه منفی و بین دل‌زدگی زناشویی و اضطراب کرونا رابطه مثبت وجود داشت.

در ادامه می‌توان نتایج مربوط به آنالیز رگرسیون و نتایج مربوط به ضرایب رگرسیون مدل رگرسیون را در جدول شماره ۲ مشاهده نمود.

مقدار آماره F نشان می‌دهد که ارتباط معناداری میان متغیر پیش‌بین اضطراب کرونا و متغیر ملاک دل‌زدگی زناشویی وجود دارد و مدل ایجاد شده، مدل مطلوبی به‌منظور برازش داده‌ها می‌باشد. آماره دوربین-واتسون در فاصله مجاز ۱/۵ تا ۲/۵ است، درنتیجه مفروضه عدم وجود همبستگی میان خطاها تائید شد. براساس ضریب تعیین، متغیر اضطراب کرونا قادر به پیش‌بینی ۴۷/۶ درصدی دل‌زدگی زناشویی بود. همچنین براساس ضرایب رگرسیون و تأثیر، متغیر پیش‌بین اضطراب کرونا تأثیر آماری معناداری و مثبت در تبیین دل‌زدگی زناشویی داشته است.

برای بررسی نقش متغیرهای واسطه‌ای پژوهش از آزمون تحلیل مسیر استفاده گردید. از مدل‌های نشان داده شده در شکل شماره ۱ برای آزمون تعیین نقش متغیر واسطه‌ای استفاده شده و برای آزمون مدل فرضی پژوهش از ماتریس واریانس-کواریانس به‌عنوان داده‌های ورودی استفاده گردید. براساس نتایج تحلیل عاملی روی مدل‌های مورد نظر، این نتیجه حاصل گردید که سازه‌ای مورد مطالعه از جهت روایی دارای اعتبار بالایی بودند و بارهای عاملی در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار بودند.

جدول شماره ۴- نتایج مربوط به معنی‌داری مسیرهای مستقیم مدل‌های نهایی

مسیر	مقدار t	نتیجه
اضطراب کرونا-دل‌زدگی زناشویی	۴/۰۸	تائید
اضطراب کرونا-سبک‌های حل تعارض	۴/۹۸	تائید
سبک‌های حل تعارض -دل‌زدگی زناشویی	۶/۲۲	تائید
اضطراب کرونا-دل‌زدگی زناشویی	۴/۲۳	تائید
اضطراب کرونا-تحمل پریشانی	۴/۵۸	تائید
تحمل پریشانی-دل‌زدگی زناشویی	۶/۷۹	تائید

جدول شماره ۵- نتایج آزمون بوت استراپ

متغیر پیش‌بین	متغیر واسطه	متغیر ملاک	حد بالا بوت استراپ	حد پایین بوت استراپ	مقدار سوگیری	خطای برآورد	مقدار اثر	سطح معناداری
اضطراب کرونا	سبک‌های حل تعارض	دل‌زدگی زناشویی	۰/۴۱۹۲	۰/۳۴۱۱	۰/۰۰۰۶	۰/۰۱۱	۰/۳۸	۰/۰۱
اضطراب کرونا	تحمل پریشانی	دل‌زدگی زناشویی	۰/۳۲۹۲	۰/۲۸۱۹	۰/۰۰۰۹	۰/۰۱۴	۰/۳۱	۰/۰۱

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

نتایج مربوط به این شاخص‌های برازش تحلیل مسیر این مدل‌ها را می‌توان در جدول شماره ۳ مشاهده نمود. با توجه به نتایج این جدول، مدل‌های مورد استفاده از برازش مطلوب و خوبی برخوردار بودند.

جدول شماره ۴ نتایج مربوط به برآورد ضرایب مسیرهای مستقیم برای متغیرهای واسطه‌ای پژوهش را نشان می‌دهد. براساس نتایج این جدول مشخص گردید که همه مسیرهای مستقیم میان متغیرهای هر دو مدل معنی‌دار بودند.

از آزمون بوت استراپ برای تحلیل مسیر غیرمستقیم طبق نتایج جدول شماره ۵ استفاده شد. نتایج نشان می‌دهد که اضطراب کرونا به‌واسطه سبک‌های حل تعارض و تحمل پریشانی به ترتیب می‌توانند ۰/۳۸ و ۰/۳۱ تغییرات دل‌زدگی زناشویی را تبیین نماید. با توجه به معنادار بودن مقادیر به دست آمده، متغیرهای سبک‌های حل تعارض و تحمل پریشانی توانستند نقش واسطه‌ای را در رابطه میان دل‌زدگی زناشویی و اضطراب کرونا ایفا کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

براساس یافته‌های پژوهش حاضر اضطراب کرونا دارای اثر مستقیمی بر دل‌زدگی زناشویی بود و توانست ۴۷/۶ درصد از تغییرات دل‌زدگی زناشویی را تبیین کند که با نتایج پژوهش موسوی (۱۸) همراستا بود. در تبیین این یافته می‌توان اظهار داشت که در یک خانواده نحوه رفتار و اعمال زوجین به شدت بر یکدیگر اثرگذار است. وقتی یکی از زوجین احساس کند که همسرش تحت تاثیر شرایط سخت موجود دارای اضطراب است و این اضطراب را در همه اعمال و رفتار خود نشان می‌دهد، سعی می‌کند همسرش را طرد کند تا از کشمکش‌های ناشی از این اضطراب دور بماند. همین امر سبب کاهش صمیمیت بین آن‌ها می‌شود. رخدادهایی چون دوری گزیدن زوجین از یکدیگر و کاهش صمیمیت بین آن‌ها در عمیق‌ترین شکل آن‌ها می‌تواند زمینه‌ساز بروز ایجاد تعارضاتی چون دل‌زدگی زناشویی شود. کسب آگاهی نسبت به اثرات منفی اضطراب کرونا توسط زوجین و افزایش فهم و درک اهمیت سازگاری زوجین، گفتگو در رابطه با مسائل غیر از بیماری کرونا، اعمال روش‌های مدیریت اضطراب و کمک به کاهش اضطراب همسران به جای توجه به جنبه‌های منفی بیماری کرونا و اهمیت ندادن به تنش‌های موجود می‌تواند نقش بسیار مهمی را در کاهش اضطراب کرونا به دنبال داشته باشد و با توجه به تاثیر مستقیم اضطراب کرونا بر دل‌زدگی زناشویی، انتظار می‌رود با کاهش اضطراب کرونا میزان دل‌زدگی زناشویی کاهش یابد.

همچنین براساس یافته‌ها مشخص گردید که دو متغیر سبک‌های حل تعارض و تحمل پریشانی می‌توانند در رابطه میان دل‌زدگی زناشویی و اضطراب کرونا به ترتیب با مقدار ۳۸ و ۳۱ درصد نقش واسطه‌ای ایفا کنند. در رابطه با تبیین نتیجه ایفاگری نقش واسطه‌ای سبک‌های حل تعارض می‌توان چنین استدلال کرد که زمانی که فرد سطح دل‌زدگی زناشویی ضعیفی را دریافت کند، سیستم سبک‌های حل تعارض مجهز با بهره‌گیری از سبک‌های انعطاف‌پذیرانه و مسالمت‌آمیز، جستجوی روش‌های مطلوب حل تعارض و تلاش برای کسب شادمانی زوجین از بروز واکنش‌های ناسازگارانه ناشی از شیوع ویروس کرونا جلوگیری می‌کند. سبک‌های حل تعارض مثبت سبب می‌گردد تا زوجین تمایل کمتری به تعارضات داشته باشند. همچنین زوجین با استفاده از سبک‌های حل تعارض، اضطراب کمتری را تجربه می‌کنند (۱۹). زمانی که فرد دل‌زدگی زناشویی زیادی را دریافت کند، سبک‌های حل تعارض منجر به تغییر دیدگاه زوجین می‌شود و همین امر سبب می‌گردد تا هر کدام از زوجین تصور کنند که می‌توانند با به‌کارگیری توانایی خود و استفاده کم از سایر منابع، بحران اضطراب کرونا را پشت سر بگذارند. در حقیقت، بهره‌گیری از سبک‌های حل تعارض سبب می‌گردد که توجه زوجین به منابع موجود و نقاط مثبت متمرکز شده و از این منابع برای حل بحران، بهترین استفاده را ببرند. در چنین شرایطی دل‌زدگی زناشویی به شکل مشکلی قابل حل تعریف می‌شود. در مقابل این حالت زمانی که زوجین اضطراب کرونای بالایی داشته باشند، سبک‌های حل تعارض به‌واسطه پذیرش مثبت و توجه به منابع فراوان در کاهش اضطراب کرونا و دل‌زدگی زناشویی عمل می‌کند. با به‌کارگیری سبک‌های حل تعارض در حل مشکل دل‌زدگی زناشویی، پس از کاهش میزان دل‌زدگی زناشویی به‌واسطه استفاده از سبک‌های حل تعارض، زوجین میزان عشق و محبت به همسران خود را درک می‌کنند. هم‌زمان با این مسئله، سبک‌های حل تعارض با بازسازی سیستم شناختی میان زوجین و حل تعارضات موجود در میان آن‌ها، سبب کاهش اضطراب کرونا در میان زوجین می‌شود.

در رابطه با تبیین نتیجه ایفاگری نقش واسطه‌ای تحمل پریشانی بر رابطه اضطراب کرونا و دل‌زدگی زناشویی می‌توان چنین استدلال کرد که افزایش تحمل پریشانی سبب می‌گردد تا افراد هیجانات خود را کنترل کرده و بحران‌های موجود را تحمل کنند. این امر به نوبه خود باعث کسب قدرت رویارویی با این بحران‌ها و حل آن‌ها می‌شود. زمانی‌که انسان بتواند با این قبیل مشکلات روبه‌رو شود، علاوه بر فائق آمدن بر این مشکلات، از بروز رخدادهایی که درنتیجه وجود این قبیل مشکلات به وجود می‌آیند نیز جلوگیری می‌کند. ازاین‌رو

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]
[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

می‌توان اظهار داشت که تحمل پریشانی به دنبال تاثیرات مثبتی که بر کاهش اضطراب دارد (۲۱)، زمینه را برای کاهش دل‌زدگی زناشویی فراهم می‌آورد. از سوی دیگر، اگر فرد دارای پریشانی باشد، نمی‌تواند در موقعیت‌های آسیب‌زایی چون بحران کرونا هیجانات خود را کنترل کند و همین امر زمینه را برای تشدید کردن اضطراب کرونا ویروس و اختلالات و تعارضاتی که در پی اضطراب کرونا ویروس در همه ابعاد زندگی افراد چون روابط زناشویی رخ می‌دهد، مهیا می‌سازد.

از جمله محدودیت‌های این پژوهش عدم کنترل بافت فرهنگی و احتیاط در رابطه با تعمیم نتایج به لحاظ فرهنگی به زوجین شهرهای دیگر بود. بر این اساس پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آتی از بعد بافت فرهنگی بررسی بیشتری صورت بگیرد. گردآوری داده‌های پژوهش حاضر عمدتا از طریق خودگزارشی بود. به همین دلیل ممکن است کاهش روایی داده‌ها تحت تاثیر سوگیری مطلوبیت اجتماعی باشد. پیشنهاد می‌گردد برای تحقیقات آتی از روش‌های دیگری مثل مصاحبه بالینی استفاده شود. همچنین پیشنهاد می‌گردد که از نتیجه مطالعات این چنین در تبیین مداخلات درمانی در حوزه اضطراب کرونا استفاده شود.

تشکر و قدردانی

از تمام آزمودنی‌هایی که برای انجام این تحقیق وقت گذاشتند و همچنین تمام مدیران کلینیک‌های مشاوره‌ای که همکاری لازم را با ما داشتند، تقدیر و تشکر می‌گردد.

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

منابع

Lee SA, Jobe MC, Mathis AA. Mental health characteristics associated with dysfunctional coronavirus anxiety. Psychological medicine. 2021 Jun;51(8):1403-4.

1- Lee SA, Jobe MC, Mathis AA, Gibbons JA. Incremental validity of coronaphobia: Coronavirus anxiety explains depression, generalized anxiety, and death anxiety. Journal of anxiety disorders. 2020 Aug 1;74:102268.

2- Alipour A, Ghadami A, Alipour Z, Abdollahzadeh H. Preliminary validation of the Corona Disease Anxiety Scale (CDAS) in the Iranian sample. Quarterly Journal of Health Psychology. 2020 Feb 20;8(32):163-75.

3- Brooks SK, Webster RK, Smith LE, Woodland L, Wessely S, Greenberg N, Rubin GJ. The psychological impact of quarantine and how to reduce it: rapid review of the evidence. The lancet. 2020 Mar 14;395(10227):912-20.

4- Panzeri M, Ferrucci R, Cozza A, Fontanesi L. Changes in sexuality and quality of couple relationship during the Covid-19 lockdown. Frontiers in psychology. 2020 Sep 29;11:2523.

5- Timmons AC, Arbel R, Margolin G. Daily patterns of stress and conflict in couples: Associations with marital aggression and family-of-origin aggression. Journal of family psychology. 2017 Feb;31(1):93.

6- Abbasi Asfajir AA, Ramezani L. The relationship between family function and marital satisfaction with marital disaffection of married teachers in Behshahr. Sociological Studies of Youth. 2017 Mar 1;8(24):9-22.

7- Mohammadi SA, Mohammadian MG. Prediction of marital boredom based on mindfulness and comparing these variables in couples of employed group and household Group in Ilam City. European Journal of Behavioral Sciences. 2018;1(2):24-35.

8- Briditt, J., & Armon, M. E. Marital adjustment and irrational beliefs. Journal of Rational-Emotive and cognitive-behavior therapy. 2013 Mar;20(1):3-13.

9-Haghighi, H., Zarei, A., Ghaderi, F. Investigation of Factor Structure and Psychometric Properties of Rahim Conflict Resolution Styles Questionnaire among Iranian Couples, Family Counseling and Psychotherapy Quarterly, 2012: (4) 1: 561-534.

10- Somohano VC. *Mindfulness*, *attachment style and conflict resolution behaviors in romantic relationships* (Master's thesis, Humboldt State University).

11- Dildar S, Sitwat A, Yasin S. Intimate enemies: Marital conflicts and conflict resolution styles in dissatisfied married couples. Middle-East Journal of Scientific Research. 2013;15(10):1433-9.

12- Mahmoudpour, A., Shiri, T., Farahbakhsh, K., Zolfaghari, Sh. Predicting the tendency to divorce based on marital boredom and tolerance of distress mediated by loneliness in women seeking divorce, Quarterly Journal of Counseling Culture and Psychotherapy, 2020: (42) 11: 141-121.

13- Simons JS, Gaher RM. The Distress Tolerance Scale: Development and validation of a self-report measure. Motivation and emotion. 2005 Jun;29(2):83-102.

14- Pines AM, Nunes R. The relationship between career and couple burnout: Implications for career and couple counseling. Journal of employment counseling. 2003 Jun;40(2):50-64.

15- Islami, A., Shahabizadeh, F. Marital Boredom Pattern and Personality Traits, Journal of Contemporary Psychology, 2012: (4) 7: 191-187.

16- Azizi, S., Basharpour, S. The Role of Ruminant, Emotion Regulation, and Stress Response

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]

in Predicting Corona Virus Anxiety (Covid-19) in Nurses, Nursing Management Quarterly, 2020 (3) 9: 18-8.
17- Mousavi SF. Psychological well-being, marital satisfaction, and parental burnout in Iranian parents: The effect of home quarantine during COVID-19 outbreaks. Frontiers in Psychology. 2020 Dec 3;11:3305.
18- Ajdari Kazeruni, M., Mazlumin, M. The Effectiveness of Mindfulness Therapy on Reducing Coronary Anxiety and Marital Conflict Resolution Styles of Tehranian Couples during the Covid-19 Outbreak, 4th National Conference on Psychology, Payame Noor University, 2021.
19- Salari, M., Bakraei, S., Sharifnejad, M., Alizadeh, N. Prediction Anxiety Corona Virus Based on Dear Behavior Cognitive Excitability In Women Occupation, Quarterly Journal of Applied Family Therapy, 2021: (1) 4: 52-38.

[Downloaded from npwjm.ajaums.ac.ir on 2026-11-13]

[DOI: 10.29252/npwjm.9.32.18]